

Hänvisning

Er begäran om utlåtande 17.12.2024

VN/34869/2024

Social- och hälsovårdsministeriet

PB 33

FI-00023 STATSRÅDET

Kontaktperson

Marcus Söderholm, +358 (0)18 25000 (växel)

marcus.soderholm@regeringen.ax

registratorskontoret.shm@gov.fi

Ärende

Utlåtande om utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om ordnande av social- och hälsovård och 20 § lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård

Bakgrund

Landskapsregeringen har 17.12.2024 mottagit en begäran om utlåtande av social- och hälsovårdsministeriet angående regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om ordnande av social- och hälsovård och 20 § i lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård. Underlaget som skickade den 17 december var helt på finska och det svenskspråkiga utkastet mottogs den 30 december 2024.

I propositionen föreslås ändring i rikets lag om ordnande av social- och hälsovård som innebär att välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen i fortsättningen inte längre ska ha lagstadgad skyldighet att utöver brådskande vård ordna sådana icke-brådskande hälso- och sjukvårdstjänster som nödvändiga för tredjelandsmedborgare på det sätt som avses i den föreslagna 3 § 27 punkten i utlänningslagen (RP 143/2024 rd).

Välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen föreslås dock ha en skyldighet att ordna nödvändig icke-brådskande vård utifrån en individuell bedömning av ett medicinskt behov för tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i landet, om det på grund av personens hälsotillstånd eller kroppsskada skulle vara uppenbart oskäligt att vägra personen vård eller om en annan persons eller befolkningens hälsa äventyras allvarligt om personen vägras vård. Såsom förnärvarande ska hälso- och sjukvårdstjänster som hänför sig till graviditet för kvinnor som vistas olagligt i Finland samt för barn som

vistas olagligt i Finland som ska ges vård i samma omfattning som välfärdsområdets invånare.

Därtill föreslås i propositionen att det i lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård preciseras så att Folkpensionsanstalten också i fortsättningen ska ersätta välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen för vård som getts tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i landet.

Lagstiftningsbehörigheten

Enligt 18 § 12 punkten självstyrelselag (1991:71) för Åland har landskapet behörighet i fråga om hälso- och sjukvård, med de undantag som stadgas i 27 § 24, 29 och 30 punkterna. Till rikets behörighet hör 27 § 24 punkten, 29 punkten, administrativa ingrepp i den personliga friheten, smittsamma sjukdomar hos människor, kastrering och sterilisering, avbrytande av havandeskap, konstbefrukning och rättsmedicinska undersökningar samt 30 punkten behörigheten att vara verksam inom hälso- och sjukvården, apoteksväsendet, mediciner och produkter av läkemedelstyp, narkotiska ämnen samt framställning av gifter och fastställande av deras användningsändamål.

Enligt 18 § 13 punkten i självstyrelselagen hör socialvården till landskapets lagstiftningsbehörighet.

Landskapsregeringens yttrande

Regeringens proposition rör rättsområden där landskapet har egen lagstiftningsbehörighet. Eftersom detta hör till landskapets lagstiftningsbehörighet utgår landskapsregeringen att social- och hälsovårdsministeriet hör landskapsregeringen i detta ärende för säkerhetsskull.

Landskapsregeringen konstaterar i vart fall att inom landskapets behörighet ska lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård (FFS 1201/2013) tillämpas i landskapet Åland med de avvikelser som anges i landskapslag (2014:28) om tillämpning på Åland av lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård. Därtill framgår av 1 § 4 mom. i lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård att vad som i 9, 12, 20 och 32 § föreskrivs om välfärdsområden tillämpas i landskapet Åland på den myndighet som svarar för ordnandet av hälso- och sjukvård i landskapet. Således ska de hänvisningar som avses i 20 § till välfärdsområdena omfatta den åländska myndigheten som ansvarar för hälso- och sjukvård.

Avslutningsvis anser landskapsregeringen att vård ska ges utifrån medicinska behov och humanitära principer, inte individens legala status.

Utöver detta avger landskapsregeringen inte något utlåtande om det materiella innehållet.

Minister

Arsim Zekaj

Jurist

Marcus Söderholm

FÖR KÄNNEDOM

Ålands representant i Helsingfors Johan Ehn, johan.ehn@regeringen.ax
Riksdagsledamot Mats Löfström, mats.lofstrom@riksdagen.fi
